

گزارشی از تماشاگاه خودرو تهران

اتول‌ها در سوله

امین آزاد

بنزهای شوfer کش، لیموزینی با سپر طلا و نشان سلطنتی، اتومبیلی که تنها یک دستگاه از آن ساخته شده، ماشینیه که به درخواست شاه ایران سه شرکت بزرگ بنز، پورشه و فولکس واگن آن را ساختند تا پسر محمدرضا پهلوی خوشحال شود و مرسدس بنز نایابی که سرعت بالایش سبب شد آلمان‌ها اتوبان را ابداع کنند و چندین و چند خودرو دیگر از

فراری تا لامبورگینی از جگوار تا کادیلاک، بخشی از میراث گران‌قیمتی است که نه تنها شیخ‌نشینان عرب حاشیه خلیج‌فارس در آرزوی داشتن آن هستند، بلکه صاحبان صنعت خودرو نیز بدشان نمی‌آید چنین مجموعه کمبایی را در اختیار داشته باشند. ولی این مجموعه گران‌قیمت در موزه‌ای نه چندان جذاب نگهداری می‌شود؛ موزه‌ای که یک سوله

بزرگ است تا مکانی با معماری فوق‌العاده. البته وقتی که میراث‌های فرهنگی چندین هزار ساله شرایط نگهداری بدی دارند، نمی‌توان امیدوی به پرداختن به میراث دوران تجدد در ایران داشت. داشتن اتومبیل نشان واضح دوران تجدد در ایران است؛ دورانی که در زمان مظفرالدین‌شاه با انقلاب مشروطه آغاز شد، همین تجدد هم سبب شد مظفرالدین‌شاه در

سال ۱۲۷۹ طی سفرش به فرنگ دو دستگاه رنو بخرد. البته معلوم نیست مظفرالدین‌شاه از رنو خوشش آمده بود یا از شاهزاده خانومی که سوار بر خودرو بود و آن را معرفی می‌کرد. از این دو دستگاه رنو چیزی نمانده است، فعلا قدیمی‌ترین خودرو ایران که در موزه خودرو نگهداری می‌شود. موریس آکسفورد قرمز رنگی است که در سال ۱۹۱۲ تولید شده است.

پیرس آرو لیموزین که به دستور رضا خان به شرکت آمریکایی پیرس سفارش داده شده بود. موتور این خودرو شش سیلندر خطی است و در بدنه خودرو بیش از شش کیلو طلا استفاده شده است.

۵۰۰K از نادرترین خودروهای دنیاست که در سال ۱۹۲۴ میلادی طراحی شد، این خودرو یکی از ارزشمندترین خودروهای این موزه است. این خودرو اولین خودرو سریع طراحی شده در جهان است که سرعتی برابر با ۲۰۰ کیلومتر در ساعت دارد و در مجموع ۲۵۴ دستگاه از این خودرو در دنیا تولید شده است، گفته می‌شود این خودرو برای جابه‌جایی سریع‌السر افسران ارشد آلمان ساخته شده، همچنین گفته‌اند اتوبان اولین بار برای حرکت این خودرو طراحی و ساخته شد و به همین جهت به این ماشین بنز اتوبان هم گفته می‌شود. ظاهراً اکثر نمونه‌های خاص آن در جنگ جهانی دوم در کشور آلمان یا به کلی از بین رفته یا آفندر آسیب دیده‌اند که به کلی بازسازی شده‌اند، نمونه موجود در موزه خودرو که در زمان پهلوی اول از طرف دولت آلمان به ایران هدیه شده از گزندهای زمانه به دور بوده و بدنه آن کاملاً سالم و دست نخورده است و می‌توان گفت این خودروی افسانه‌ای نادرترین نمونه در دنیاست و ارزش بسیار بالایی دارد.

پنتر جی ۷۲: کمبایی پنتر توسط وایرل جانگل در انگلیس بنیان نهاده شد و همواره ایده‌های جدید را در خودروسازی ارایه می‌کرد. نخستین خودرو این کمبایی پنتر جی ۷۲ نام داشت و در سال ۱۹۷۲ تولید شد. پنتر جی، خودرویی اسپرت و مدرن با طرح کلاسیک بود و همواره از بهترین موتورهای ساخت شرکت جاکوار نیرو می‌گرفت. این خودرو از سال ۱۹۷۲ تا ۱۹۸۲ فقط به تعداد ۳۰۰ دستگاه ساخته شد. پیش‌ترانه این اتومبیل شش سیلندر خطی و ساخت جاکوار است که می‌تواند پنتر جی را به سرعت ۲۲۰ کیلومتر در ساعت برساند.

خودرو کورسی کوچکی که توسط پورشه، بنز و فولکس تولید شده است. این خودرو به سفارش صدراعظم آلمان برای ولیعهد ایران طراحی و ساخته شده و در دنیا بی‌نظیر است. این خودرو به دو محور ترمز و به دو سوئیچ تفره‌ای و طلایی مجهز است که با سوئیچ تفره‌ای می‌توان با دو دنده و تا سرعت ۳۰ کیلومتر در ساعت حرکت کرد و با سوئیچ طلایی نیز می‌توان با شش دنده تا ۱۶۰ کیلومتر در ساعت حرکت کرد. کلید تفره‌ای در اختیار رضا پهلوی و کلید طلاد در اختیار محمدرضا پهلوی بود.

لامبورگینی کانتاش که در سال ۱۹۷۴ میلادی تولید شده، این خودرو به موتور ۱۲ سیلندر خطی با ۳۹۰۰ سی‌سی قدرت مجهز است که توانایی تولید ۳۷۰ اسب بخار قدرت را دارد، مدل جذاب و زیبایی کانتاش که در موزه خودرو قرار دارد فقط به تعداد ۷۱۶ دستگاه تولید شده است، این خودرو در زمان خود جزو سریع‌ترین خودروهای خیابانی بوده است.

رولزرویس احمد شاه: مدل رولزرویس احمدشاه سیلور گوست بود. این خودرو مجهز به یک موتور شش سیلندر خطی با حجم هفت لیتر بود که ۵۰ اسب بخار قدرت تولید می‌کرد. یعنی تنها کمی کمتر از پراید البته حجم موتور این خودرو هفت برابر پراید است، با این همه تولید این خودرو با این موتور در آن سال‌ها یعنی ۱۹۱۰ غوغایی به پا کرد؛ چرا که خودرو بسیار نرم کار می‌کرد. این خودرو با آن موتور می‌توانست تا سرعت ۸۰ کیلومتر سرعت بگیرد. این خودرو پیش از انقلاب برای بازسازی به انگلستان فرستاده شد اما بازسازی خودرو طول کشید و انقلاب رخ داد، خانواده پهلوی مدعی مالکیت خودرو بود اما پس از تشکیل دادگاه خودرو به ایران بازگردانده شد.

از مدل رولزرویس فانتوم چهار در مجموع از سال ۱۹۵۰ تا سال ۱۹۵۶، ۱۸ دستگاه در جهان تولید شده، این خودرو هشت سیلندر است و به غیر از ایران در دربار سلطنتی بریتانیا نیز استفاده می‌شود. موتور این خودرو در تانک نیز استفاده شده است.

مورگان پلاس یکی از همان خودروهای انگلیسی است که با قیافه کلاسیک‌اش جذاب است. این خودرو نادر که در سال ۱۹۶۸ ساخته شده، می‌تواند با موتور ۳/۵ لیتری و با ۱۵۵ اسب بخار به سرعتی بیش از ۲۱۰ کیلومتر در ساعت برسد.

پنتر لیز: خودرویی است که در سال ۱۹۷۴ تنها یک دستگاه از آن ساخته شد. این خودرو یک اتومبیل کورسی با شکل شباهت یک خودرو شاسی بلند است. موتور این خودرو چهار لیتر حجم دارد و خودرو را می‌تواند به سرعت ۱۴۰ کیلومتر در ساعت برساند.

موریس آکسفورد قرمز رنگ: این خودرو که در سال ۱۹۱۲ تولید شده به موتوری با ظرفیت ۱۰۱۸ سی‌سی مجهز است که ۱۰ اسب بخار قدرت تولید می‌کند (یک پنجم پراید) این خودرو قدیمی‌ترین خودرویی است که در ایران سالم مانده است.

کالسکه تاجگذاری: این کالسکه به سفارش محمدرضا پهلوی در اتریش ساخته شد و پس از ساخت، قطعات آن را سوار هواپیما کرده و پس از ورود به ایران آن را مونتاژ کردند. این کالسکه را در مراسم رسمی هشت اسب سفید به حرکت در می‌آورد.

با پنج هزار تومان چه می‌توان کرد؟ ۱۲ عدد نان بربری یا هفت لیتر بنزین. ۱۵۰ سال پیش ناصرالدین‌شاه با چنین مبلغی یک کالسکه ساخت، آن هم نه توسط صنعتگران ایرانی، بلکه توسط صنعتگرانی در کارگاه واگن فابریک وین اتریش. این همان کالسکه‌ای است که پس از ترور ناصرالدین‌شاه، وی را در آن نشانند تا مردم به کشته شدنش پی نبرند.